

Flora- en faunaonderzoek Blokkenpark te Nijverdal

Definitief

Opdrachtgever:

Gemeente Hellendoorn
De heer J.G. ten Dam
Postbus 200
7440 AE Nijverdal
T 0548-630000
F 0548-610505
E j.ten.dam@hellendoorn.nl
I www.hellendoorn.nl

Opdrachtnemer:

Eelerwoude BV
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 3637

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
Roelof Jan Koops	Gerard Lubbers	15-12-2009

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 Aanleiding.....	2
1.2 Gebiedsbeschrijving.....	2
2. ONDERZOEK EN WETGEVING.....	4
2.1 Onderzoeksopzet.....	4
2.2 Flora- en faunawet.....	4
2.3 Ruimtelijke ontwikkeling	5
3. RESULTATEN.....	6
3.1 Flora.....	6
3.2 Vogels.....	6
3.3 Zoogdieren.....	6
3.3.1 Algemene zoogdieren (tabel 1).....	6
3.3.2 Steenmarter en eekhoorn (tabel 2).....	6
3.3.3 Vleermuizen (tabel 3).....	7
3.4 Amfibieën, reptielen en vissen.....	8
3.5 Overige soortgroepen.....	8
4. EFFECTENBEOORDELING, CONCLUSIES EN ADVIES	9
4.1 Effectenbeoordeling	9
4.1.1 Algemene planten en dieren (tabel 1).....	9
4.1.2 Effecten op vogels.....	9
4.1.3 Geen effect op de steenmarter.....	9
4.1.4 Mogelijk effect op eekhoorn.....	9
4.1.5 Effecten op vleermuizen.....	9
4.2 Conclusies	9
4.3 Advies.....	9
4.3.1 Nader onderzoek naar uilen	9
4.3.2 Nader onderzoek eekhoorn.....	10
4.3.3 Werken buiten het broedseizoen	10
4.3.4 Mogelijk aanvragen ontheffing.....	10
4.3.5 Overig advies.....	10

Literatuurlijst

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Flora- en faunawet
- Bijlage 2: Voorlopige schets Blokkenpark
- Bijlage 3: Verspreidingskaarten vleermuizen Blokkenpark

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In opdracht van de gemeente Hellendoorn is in het voorjaar, de zomer en het najaar van 2009 een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd in het Blokkenpark te Nijverdal.

Doel van het flora- en faunaonderzoek is het bepalen of er binnen het plangebied middels de Flora- en faunawet beschermde planten of dieren voorkomen. Aan de hand van dit flora- en faunaonderzoek worden uitspraken gedaan over te verwachten (mogelijke) effecten op beschermde soorten. Daarnaast wordt aangegeven of er nader onderzoek nodig is naar specifieke soortgroepen en of er een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is.

1.2 Gebiedsbeschrijving

Het Blokkenpark ligt globaal tussen de Portlandweg in het zuiden, de Tollenstraat en Wilhelminadwarsweg in het noorden, de Nicolaas Beetstraat in het westen en de Wilhelminastraat in het oosten. In figuur 1 wordt de begrenzing van het plangebied weergegeven.

Figuur 1: plangebied het Blokkenpark

Het totale plangebied wordt doorsneden door de Godfried Bomansstraat. In deze rapportage zal gesproken worden over een oostelijk en westelijk deel.

Oostelijk deel

Het merendeel van het oostelijk deel bestaat uit een uitgerasterde boomweide, waar herten gra-

zen (hertenkampje). Binnen het plangebied komen zeer forse bomen voor van 50 jaar en ouder. In het midden van het hertenkamp ligt een betonnen vijver, welke op het moment van onderzoek vrijwel geen water voerde. Ten zuiden van de PC Stamstraat ligt nog een paardenweide. Ook ligt er een (verwaarloosde) moestuin en een niet meer in gebruik zijnde watertoren met omringende gronden.

Westelijk deel

Het Westelijk deel tussen de Portlandstraat en de Tollenstraat is in hoofdzaak in gebruik voor recreatie. Het boomrijke park omvat een speelweide, een basketbal- en voetbalgelegenheid en verschillende slingerende wandelpaden. Naast het park zijn ook hier een paardenweide aanwezig en een volkstuintencomplex. Door het park ligt de Blokkendijk. Dit is een fietspad. Aan weerszijden van dit fietspad staan zeer oude monumentale zomereiken, welke het park een volwassen karakter geven.

In de figuren 2 tot 7 wordt een impressie gegeven van beide deelgebieden.

Figuur 2: Het hertenkamp met schuilstal.

Figuur 3: Het hertenkamp met veel solitaire bomen

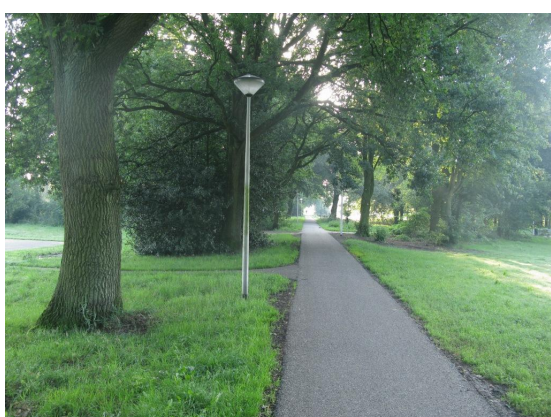
Figuur 6: Speelweide met her en der solitaire bomen of boomgroepen.

Figuur 4: In het hertenkamp staan enkele zeer oude, forse bomen, welke holten en scheuren bevatten. De conditie van enkele bomen is slecht.

Figuur 7: Binnen het park liggen enkele paardenweitjes, omzoomd met doorgeschoten elzensingels.

Figuur 5: Het westelijk deel van het park met De Blokkendijk. Langs dit fietspad staan forse, monumentale zomereiken. Het fietspad wordt 's nachts verlicht met lantaarnpalen

2. ONDERZOEK EN WETGEVING

2.1 Onderzoeksopzet

Het Blokkenpark is onder gunstige weersomstandigheden bezocht. Bijzondere aandacht is uitgegaan naar verblijfplaatsen van vogels welke jaarrond beschermd zijn. Het gaat hier om nesten van roofvogels en uilen. Naast de veldinventarisatie is een literatuurstudie uitgevoerd. Hiervoor zijn (actuele) verspreidingatlassen van verschillende soortgroepen gebruikt.

Vleermuisonderzoek

Het onderzoek heeft zich in hoofdzaak gericht op het vaststellen van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. De bezoeken hebben plaatsgevonden in de avonduren (start ruim voor zonsondergang tot ruim daarna) en tijdens de ochtenduren (start ruim voor zonsopkomst tot ruim daarna).

Tijdens het vleermuisonderzoek (uitgevoerd volgens de door het Netwerk Groene Bureaus opgestelde onderzoeksprotocollen voor vleermuizen) is gebruik gemaakt van een batdetector (Pettersson D240X). Hiermee kunnen de ultrasonische geluiden die vleermuizen tijdens het vliegen uitzenden voor het menselijk gehoor hoorbaar gemaakt worden. Daarnaast is gebruik gemaakt van opname apparatuur. Indien een soort niet op naam gebracht kon worden is het geluid opgenomen en geanalyseerd in het hiervoor speciaal ontworpen programma Batsound.

Het plangebied is op de volgende data bezocht:
Westelijk deel: 17 juni (avond), 15 juli (ochtend), 28 juli (avond), 3 september (avond) en 13 september (avond)

Oostelijk deel: 29 juni (avond), 17 juli 27 juli, 3 september (avond), 30 september (avond)

Er heeft geen uitgebreide broedvogelinventarisatie plaatsgevonden gezien de late start van het onderzoek

2.2 Flora- en faunawet

Elke ruimtelijke ontwikkeling of inrichting moet worden getoetst aan de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst
3. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft vooral nesten van uilen en boombewonende roofvogels.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.3 Ruimtelijke ontwikkeling

De gemeente is op het moment van het schrijven van deze rapportage nog volop bezig met de invulling van de planlocatie. Wel zijn er enkele ideeën bekend wat men waar wil ontwikkelen.

Plangebied ten noorden van de Blokkendijk

Binnen dit gebied wil men 8 grondgebonden woningen realiseren. Omdat nog niet duidelijk is waar de woningen gerealiseerd gaan worden is in deze rapportage vanuit gegaan dat alle bomen verwijderd gaan worden.

Plangebied ten westen van de Portlandweg

Het betreft hier een open gebied (gazon). Hier wil men twee grondgebonden woningen realiseren.

Plangebied het Hertenkamp

Hier mogen woningen worden gebouwd (maximaal 6 appartementen). Omdat de plannen nog niet concreet zijn, is uitgegaan van het extreme scenario dat alle bomen in het plangebied verdwijnen.

In bijlage 2 wordt aangegeven om welke delen het gaat.

3. RESULTATEN

3.1 Flora

De beplanting binnen het Blokkenpark omvat in hoofdzaak bomen (zowel inheems als gecultiveerd), heesters (bosplantsoen) en algemene kruidachtige planten welke gebonden zijn aan een wat rijkere, beschaduwde en verstoorde standplaatsen (braam, brandnetel, Robertskruid). Beschermde planten zijn tijdens het onderzoek niet binnen het park aangetroffen. Wel is het mogelijk dat in de randen van heestervakken individuen van de brede wespenorchis (tabel 1-soort) voorkomen. Deze genieten de lichtste bescherming en zijn niet ontheffingsplichtig bij ruimtelijke ingrepen. Wel geldt hier de zorgplicht.

3.2 Vogels

Het onderzoek naar vogels heeft zich in hoofdzaak gericht op het vaststellen van vaste rust- en verblijfplaatsen van (spechten), uilen en roofvogels. Er heeft geen uitgebreide broedvoelinventarisatie plaatsgevonden gezien de late start van het onderzoek.

Tijdens de veldbezoeken zijn algemene broedvogels vastgesteld zoals houtduif, ekster, zwarte kraai, kauw, merel, koolmees en winterkoning. Van alle waargenomen soorten mag aangenomen worden dat deze ook binnen het plangebied tot broeden komen.

Van de vogelsoorten die gebruik maken van een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats (volgens nieuwe wetgeving, najaar 2009), zijn geen waarnemingen gedaan.

Roofvogels en uilen zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. Roofvogels worden niet binnen het plangebied verwacht vanwege de hoge recreatiedruk. Wel kan ransuil of bosuil in het park of aan de randen van het park tot broeden komen.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 Algemene zoogdieren (tabel 1)

Het plangebied maakt onderdeel uit van het leefgebied van een aantal algemene, maar beschermde soorten zoals konijn, mol, egel en muizen (veldmuis, rosse woelmuis en bosmuis). Ook kan het plangebied dienen als foerageergebied voor kleine marterachtigen zoals hermelijn en wezel. Deze zijn echter niet daadwerkelijk aangetroffen binnen het plangebied.

3.3.2 Steenmarter en eekhoorn (tabel 2)

Buiten het plangebied is op de avond van 8 juni 2009 een steenmarter waargenomen in de Jan Luykenstraat en Roemer Visscherstraat. Deze straten liggen op een afstand van ongeveer 150 meter van het Blokkenpark. Het is aannemelijk dat het blokkenpark onderdeel uit maakt van het foerageergebied van de steenmarter. Een vaste rust- en verblijfplaats van deze soort is hier niet vastgesteld. Steenmarter is in hoofdzaak een gebouwwonende soort. Daarnaast verblijft zij ook in boomholten, takkenhopen en dichte struwelen. De twee laatst genoemde biotopen zijn niet binnen het Blokkenpark te vinden. De boomholten die zijn aangetroffen zijn te klein om toegang te verschaffen voor de steenmarter. Een vaste rust- en verblijfplaats wordt daarom niet binnen het plangebied verwacht.

Eekhoorn is éénmaal waargenomen tijdens het onderzoek. Het betrof een foeragerend dier in het westelijk deel van het Blokkenpark op 31 juli 2009. Een buurtbewoner meldde dat de eekhoorn met regelmaat (met z'n tweeën) in het Blokkenpark worden gezien (westelijk deel). Vooral in de buurt van het 'Hertenkampje' en een woning aan de Blok-kendijk. Het Blokkenpark is onderdeel van het foerageergebied van de eekhoorn. Op basis van biotoopkenmerken zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn binnen het plangebied niet uit te sluiten.

3.3.3 Vleermuizen (tabel 3)

Kraamperiode

Er zijn in de voorgeschreven periode drie veldbezoeken gericht op vleermuizen uitgevoerd. Tijdens deze veldbezoeken zijn slechts drie vleermuissoorten vastgesteld. Dit zijn de overwegend gebouwbewonende soorten: gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Er is een hoog overvliegende rosse vleermuis vastgesteld in het westelijk deel van het plangebied. Het aantal waargenomen individuen per soort is laag.

Het blokkenpark zou binnen een stedelijke omgeving als Nijverdal juist een grote aantrekkingskracht moeten hebben op vleermuizen doordat er veel beschutting aanwezig is. Anders dan verwacht zijn de aantallen waargenomen (foeragerende en langs vliegende) vleermuizen dus laag. Mogelijk dat de dieren uit de omliggende wijken naar optimale foeragegebieden uitwijken zoals het Reggedal of de stuwwal (Haarlerberg).

In bijlage 3 zijn de waarnemingen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis weergegeven. Ondank de geschiktheid van het plangebied voor gewone grootoorvleermuis is deze niet aangetroffen.

Kraamperiode

Laatvlieger

Tijdens het eerste avondbezoek aan het westelijk deel van het Blokkenpark zijn voornamelijk laatvliegers vastgesteld. Op basis van het aantal dieren dat uit het noordoosten kwam aanvliegen, kan gesteld worden dat in de woningen ten noordoosten van de planlocatie een verblijfplaats van de soort aanwezig moet zijn. De dieren vlogen in een vrij rechte lijn het Blokkenpark uit. Tijdens de ochtendronde voor dit deelgebied zijn geen laatvliegers vastgesteld.

Binnen de planlocatie zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van laatvlieger aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht aangezien de laatvlieger een gebouwbewonende soort is. In bijlage 3 wordt alle waarnemingen van laatvlieger weergegeven.

Gewone dwergvleermuis

De aanwezige gewone dwergvleermuizen zijn hoofdzakelijk foeragerend waargenomen. Belangrijke foerageerplekken, waar meerdere dieren langere tijd foerageerden, zijn niet vastge-

steld. Ook zijn geen belangrijke vliegroutes en vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld. Deze laatste worden ook niet binnen de planlocatie verwacht aangezien gewone dwergvleermuis een overwegend gebouw bewonende soort is. De waarnemingen van gewone dwergvleermuis is weergegeven in bijlage 3. Van gewone dwergvleermuis is door bewoners aangegeven dat deze een kolonieplek hebben in een woning aan de noordzijde van de Wilhelminadwarsweg. Ook de gewone dwergvleermuis is een typisch gebouwbewonende soort. Verblijfplaats in boomholten zijn in Nederland nog nauwelijks vastgesteld.

Rosse vleermuis

Rosse vleermuis is een boombewonende soort welke één maal overvliegend op grote hoogte is waargenomen. Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht omdat de soort slechts een maal is vastgesteld. Indien een kolonieboom aanwezig zou zijn, was er meer activiteit van rosse vleermuizen geweest.

Baltsperiode

Laatvlieger

Ten opzichte van de kraamperiode zijn afgezien van een verminderde activiteit geen aanvullende bijzonderheden vastgesteld. De dieren foerageerden op ongeveer dezelfde plaatsen. Baltsende dieren of invliegende dieren zijn niet waargenomen.

Gewone dwergvleermuis

De activiteit van gewone dwergvleermuis heeft sterke overeenkomsten met die van de laatvlieger. Er zijn in de baltsperiode veel minder dieren in de lucht. Wel baltst vrijwel ieder voorbijvliegend dier. Er zijn binnen het hertenkamp twee plekken vastgesteld waar een concentratie van baltsende vleermuizen is waargenomen. Dit was nabij de woningen van de Wilhelminadwarsweg en aan de noordzijde van het hertenkamp ter hoogte van een gebouw met een plat dak. De waarnemingen wijzen op de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en vormen een belangrijke indicatie voor overwinteringslocaties.

In het westelijk deel van het blokkenpark zijn op verschillende plaatsen baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Echter, geen van de plaatsen werd herhaaldelijk be-

zocht door gewone dwergvleermuis. Er zijn dan ook geen aanwijzingen gevonden voor winterverblijfplaatsen in dit deel van het blokkenpark.

Rosse vleermuis

De soort is tijdens de najaarsronden niet meer waargenomen in het plangebied.

zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het zeer onwaarschijnlijk dat het Blokkenpark voor deze soorten een functie vervult.

3.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Amfibieën

Amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Het Blokkenpark vormt door het grotendeels ontbreken van waterelementen geen optimum habitat voor amfibieën. Naast de vijver in het 'Hertenkampje' zijn geen waterelementen binnen het plangebied aanwezig.

Op basis van de voorkomende habitats kunnen individuen van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander verwacht worden. De soorten zullen het plangebied in hoofdzaak gebruiken als landhabitat. Strikt beschermde amfibiesoorten worden niet verwacht omdat het verspreidingspatroon van deze soorten buiten de planlocaties valt. Daarnaast is het habitat binnen het plangebied voor deze kritische soorten ongeschikt.

Reptielen

Reptielen komen niet voor binnen de plangebieden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop (heideterreinen (nat -droog), bosranden, of venranden). Mogelijk dat in het verleden (1950) nog reptielen aanwezig zijn geweest in het toen nog onbebouwde plangebied (restpopulatie van de stuwwal(Haarlerberg)). Echter, door de inrichting en het daaropvolgende beheer was een mogelijke geïsoleerde restpopulatie hier niet te handhaven.

Vissen

Er is geen gericht veldonderzoek uitgevoerd naar vissen. Echter, op basis van de aanwezige habitat (een periodiek droogvallende vijver) worden geen vissoorten binnen het Blokkenpark verwacht.

3.5 Overige soortgroepen

De overige in de Flora- en faunawet opgenomen soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen

4. EFFECTENBEOORDELING, CONCLUSIES EN ADVIES

4.1 Effectenbeoordeling

4.1.1 Algemene planten en dieren (tabel 1)

Op basis van het veldonderzoek in combinatie met de bestudering van diverse verspreidingsatlassen, kan geconcludeerd worden dat het Blokkenpark onderdeel uitmaakt van het leefgebied van enkele algemeen voorkomende, maar beschermde soorten (tabel 1). Negatieve effecten op individuen van deze soorten zijn mogelijk te verwachten. Van negatieve effecten op populatieniveau is echter geen sprake. Voor de aantasting van tabel 1-soorten is in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen geen onthefing noodzakelijk.

4.1.2 Effecten op vogels

Door de ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk negatieve effecten te verwachten op (rans)uilen welke gebruik maken van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen. Door de late start van het veldonderzoek kon hier geen duidelijkheid over verkregen worden.

4.1.3 Geen effect op de steenmarter

Een waargenomen steenmarter in de Jan Luykenstraat en de Roemer Visscherstraat heeft vermoedelijk een verblijfplaats ergens in De Blokken (schuurtjes of woning). De exacte verblijf locatie kon niet worden vastgesteld. Waarschijnlijk komt de soort op meerdere plaatsen in de wijk voor.

Met de voorgestelde ruimtelijke ingrepen wordt het leef- en foerageergebied van de steenmarter niet in die mate aangetast dat er sprake is van een negatief effect op de soort of populatie. De soort beschikt namelijk over een zeer groot leefgebied (10-350 hectare in steden) en kan grote afstanden afleggen (3-5km).

4.1.4 Mogelijk effect op eekhoorn

Eekhoorn is waargenomen binnen het Blokkenpark. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort zijn niet vastgesteld. De verblijfplaatsen bestaan vaak uit taknesten (oude kraaiennesten) of bladnesten. Deze zijn alleen goed te inventariseren buiten het groeiseizoen wanneer er geen blad aan de bomen zit. Of er

negatieve effecten te verwachten zijn op de eekhoorn is afhankelijk van de hoeveelheid groen (boomstructuren) dat behouden kan worden binnen de plannen en de hoeveelheid aangetroffen tak/bladnesten. Eekhoorn is een redelijke cultuurvolger, maar indien te veel groen verdwijnt, zal een ontheffing voor deze soort aangevraagd moeten worden.

4.1.5 Effecten op vleermuizen

Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen worden foerageergebieden van laatvlieger en gewone dwergvleermuis aangetast (er vanuit gaande dat alle begroeiing wordt verwijderd). Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten worden naar verwachting niet aangetast aan gezien deze soorten gebouwbewonend zijn.

Op basis van de eenmalige waarneming van rosse vleermuis worden geen negatieve effecten op deze soort verwacht.

4.2 Conclusies

Op basis van dit onderzoek moet geconcludeerd worden dat er met de ruimtelijke ingrepen negatieve effecten te verwachten zijn op de soort/soortgroepen vogels (met jaarrond beschermde verblijfplaatsen), vleermuizen (foerageergebied) en eekhoorn.

4.3 Advies

4.3.1 Nader onderzoek naar uilen

Op basis van dit onderzoek kan geen harde uitspraak gedaan worden over de groep van broedvogels. Hiervoor zal conform de Flora- en faunawet een uitgebreide broedvogelinventarisatie moeten plaatsvinden in het vroege voorjaar van 2010, waarbij extra aandacht gegeven wordt aan uilen.

4.3.2 Nader onderzoek eekhoorn

Om eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen van eekhoorn vast te stellen wordt geadviseerd in het winterseizoen een gericht onderzoek uit te voeren naar tak- en bladnesten van eekhoorn.

4.3.3 Werken buiten het broedseizoen

Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen uitgevoerd mogen worden. De zorgplicht blijft, ongeacht de status van de soorten, wel van kracht. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum

4.3.4 Mogelijk aanvragen ontheffing

Uit het nog uit te voeren onderzoek kunnen mogelijk eekhoorn en ransuil naar voren komen als ontheffingsplichtige soorten.

4.3.5 Overig advies

Omdat de plannen nu nog niet concreet zijn, zal bij de vaststelling van het voorontwerp opnieuw een toetsing moeten plaatsvinden aan de Flora- en faunawet. Dit kan met een beperkte inspanning gelet op de eerdere onderzoeksinspanningen

De gemeente heeft bij dit project goed gehandeld door eerst een inventarisatie uit te laten voeren naar beschermde planten- en diersoorten, waarna vervolgens het ontwerp gemaakt kan worden. Op die manier wordt tijdig rekening gehouden met beschermde natuurwaarden.

Om zoveel mogelijk schade of verstoring van de aangetroffen beschermde soorten op voorhand te voorkomen, wordt geadviseerd een ontwerp te maken waarin zoveel mogelijk bomen behouden worden. Belangrijke structuren zijn de oude bomen langs de Blokkendijk en de oude bomen in het hertenkampje.

Ook bomen van mindere kwaliteit hebben vaak veel waarde voor bijvoorbeeld vleermuizen

(verblijfplaats) voedselzoekende vogels, en als groeiplaats voor paddenstoelen en mossen. De bomen kunnen tevens een belangrijke meerwaarde zijn in de leefomgeving van de bewoners van nieuwe en bestaande woningen.

Omdat het Blokkenpark een groene corridor is tussen het Reggedal en de stuwwal, wordt geadviseerd om een zo breed mogelijke groenstrook te behouden, waardoor een groenstructuur kan ontstaan.

De minste effecten zijn te verwachten bij het niet kappen van bomen en behouden van een groenstructuur.

LITERATUURLIJST

Bode, A.D., Dijkstra, A.J., Hoekstra, B; Hoeve, R., Zollinger, R., Bureau Natuurbalans/Limes Divergens, 1999. *De zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren.* Waanders Uitgevers, Zwolle.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar, V. van, Smeenk, C, & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV / Contactgroep Zoogdiereninventarisatie, Utrecht / Arnhem.

Koninklijke Vermande, 1999-2006, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag

Limpens, H. K, Mosterd & W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie*, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.hellendoorn.nl

BIJLAGEN

Bijlage 1: Flora- en faunawetgeving

Bijlage 2: Voorlopige schetsmatige plannen

Bijlage 3: Verspreidingskaart vleermuizen Blokkenpark

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWETGEVING

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde inheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrictlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het '*Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrictlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste- rust en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

BIJLAGE 2: VOORLOPIGE SCHETSMATIGE PLANNEN

8 (grondgebonden) woningen binnen het gebied boven de Blokkendijk.

2 (grondgebonden) woningen in het groengebied van de Portlandweg.

BIJLAGE 3: VERSPREIDINGSKAART VLEERMUIZEN BLOKKENPARK

Vleermuisactiviteit Blokkenpark

